

F 4.048
1

17401353-20
208200000000

ფრინველთა მუზეუმი

რეზინი

ჰოლი

ს ა ხ ე ღ ვ ა შ ი
ქ. აბაიშვილი და ახარბაზარაძის
ს ა ხ ე ღ მ რ ი
ტ ფ ი ს მ ი ს ი
1934

საქართველოს
საგარეო ურთიერთობების
სამსახური

0005-8000
საგარეო ურთიერთობების
სამსახური

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

სკუბ-2000
შემოწმებულია

8833.

1562

1-60

აზრობის ნახაზები

საქართველოს
საბავშვო
სამსახური

ბ ბ ბ ბ ბ

ბ ბ ბ

84041

~~К 61488~~
1

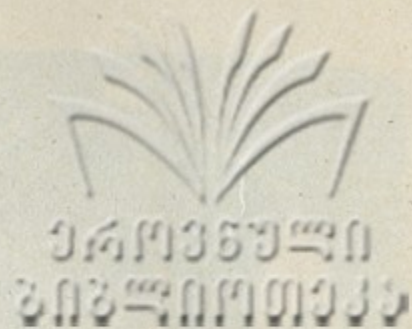

სახალხოვნო ფონდის

საბავშვო რეაბილიტაციის საქმის

1 9 3 4

პ/რედაქტორი: — აკ. რეხვიაშვილი
ყდა, ტიტული, გრაფიკა —
ლალო ქუთათელაძისა
კორექტორი — ს. ხვიჩია
გადაეცა წარმოებას 25/II 34
ხელმოწერილია დასაბეჭ. 25/III 34 -
მთავლიტის № 94.
შეკვეთა № 286
ტირაჟი 3000
საქ. სახ. პ/სკოლისა წერეთლის ქ. № 3.

ზესტაფონის ს. ს. ს.
პოლიტიგანყოფილებას

მიმდინარეობს ძარადი მგზავრი,
ზღვის ნაშიერი და ზღვის თაობა,
პოეტებს მუდამ უყვარდათ მძლავრი
რიონის ხმა და გამბედაობა;
ამწვანებული მისი ნაპირი
ყოფილა ველურ ტალღების ლუკმა,
რიონი გიჟი და პირდაპირი
განადგურებულთ ტოებდა უკან;
ყაჩაღებივით მისი ტალღები
შემოსევია ყანებს, და მერე
დაუკრეფია სოფლის ბაღლები
და თვითონ გიჟი და მოსიმღერე,
მხეცი, ამაყი გაუგონარი —
რა ერთხელ კიდევ აღიდებულა:
მღვრიე, მსუქანი და ნაომარი
ზღვისკენ დენილა და დიდებულად
გადაუსილაგს კოლხეთის ველი, —
მაგრამ ქედ მაღალ მთების მნახველი
ზღვაში შესულა და დაღუპულა
მქუხარე ხმა და მისი სახელი.

ბატონო რიონ! დასრულდეს შენი
კიბეებიდან ველური რბენა!

შენ ტურბინებში ტყვეობა გშვენის
და ელექტრონის წიგნი და ენა.

ნაპირზე, ეტლით მორბის, მოტირის
რიონს მელექსე და მეარლანე:

არ დაივიწყო ძველი მოტივი
და იმერეთის ანკარა ლამე!

არ დაივიწყო ყანა და ვაზი
და გიტარაზე სიმღერა დისი,
დედის სუფთა და ცრემლები ნაზი
და იმერეთის ცა მარადისი!

არ დაივიწყო ძველი მარანი
და კიდევ ბევრი, და კიდევ ბევრი,
მოხუცი მამა და ჭირვარამი
და იმერეთის ღვინო და ქვევრი!

არ დაივიწყო მღვრიე რიონი,
მინდორი, ეზო და ბნელი ქოხი,
ძველი ქორწილი და მაყრიონი
და იმერეთის მთვარე და ნოხი!

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

არ დაივიწყო... წაიღე თანა
და როგორც წიგნი გახსენ და ნახე...
სადაც არ იყო ახსენე ნანა
და იმერეთის ჭაღარა სახე!

არ დაივიწყო ნათესავიცა,
ურიას, თათარს შენი გერჩიოს,
არ დაივიწყო კარგიც, ავიცა
და იმერეთს არ გადაეჩვიო!

არ დაივიწყო შენი მარანი
და კიდევ ბევრი, და კიდევ ბევრი...
ბრძენის თქმულება და ჭირვარავი
და იმერეთის ღვინო და ქვევრი!

იჩქარის ეტლი და მწვანე-მწვანე
ნაპირებს ფარავს რიონის მუქი...
პრეისტორიულ გზას მისდევს მთვარე
და ყანებს მისი ეფრქვევა შუქი.

იჩქარის ეტლი და შარა თეთრი
ფართოა, სუფთა და მოკენჭილი,
და მნათობების კიაფი მკვეთრი
მგზავრის სუნთქვაში არის შეჭრილი.

იჩქარის ეტლი და ეზოკარი
ქრება, და ჩნდება აღმართის კეფა,
და გაქროლებულ ცხენების ქარი,
და მესაკუთრე ძაღლების ყეფა ..

მიაპობს ლაყვარდს მუშია ზეცის
მარად ყინული... და სდუმან მთანი,
ვრცელ სიმწვანეში ვით ფენა ვერცხლის
მიმდინარეობს რიონის ტანი.

შავ ზღვის პირამდი როგორც მდინარე
მიიმოკლებენ გზას წეროები,
რიონს მისდევენ და მიფრინავენ
თვითონ ჩსინი და ჩეროები.

იჩქარის ეტლი... გზაზე ჩრდილებად
წვანან შტოიან ხეების წყება,
ისმის რიონის მძლავრი დინება
და მესაკუთრე ძაღლების ყეფა.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

მანდ ახმაურდა უცებ მძინარე
ეზო, გაალო ქალმა ჭიშკარი,
და შემოუშვა შინ, მოღიმარემ
შემოქროლებულ ცხენების ქარი.

მასპინძელს ფხიზლად უჭირავს ყური
რომ არ დაურჩეს ცუდი სახელი...
მთვარიან ცის ქვეშ მამაპაპური
მანდ ძველისძველი წევს საწნახელი.

მთვარე მისცურავს და გვიან ჩადის,
სუნთქავს ქვეყანა ანკარა ღამეს,
შემოაქვთ ყველი და თორნის მჭადი,
ვაზის მტევანი და „კოტა რამე“.

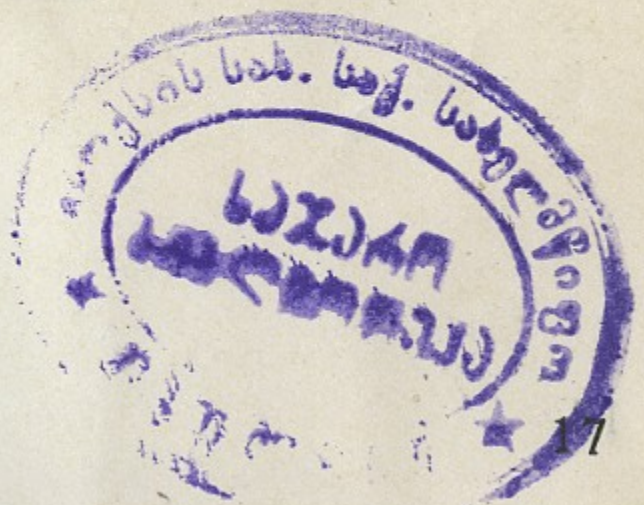
ღამე ტეხო და ვერ დაიძინო
ხარ მტერ-მოყვარის მოჭირვარამე,
მოაქვთ მაჭარი და ძველი ღვინო,
მოაქვთ საცივი და „ცოტა რამე“.

გოგონა თეთრი და ტანმსუბუქი
როგორც პირსავსე მთვარე და ღამე,
მოდის, შემოაქვს სუფრაზე შუქი —
შემწვარი გოჭი და „ცოტა რამე“.

მოდის იმერულ სუფრის მხატვარი,
შემატა სტუმრებს მან სითამამე
შემოიტანა კიდევ ნამწვარი
დინჯი ღიმილი და „ცოტა რამე“.

ამბობდენ: მტერს არ გავეთელებით,
ჩვენ ვი(ღ)ით შრომა და მერე ლხინი,
იქ კილმეურნე არგვეთელები
დროს ატარებდენ „ძველის ძველ“ ღვინით

ეზოში იდგა მაღალი ზვინი
ნოყიერება მათი შრომისი,
ოდაში ქუხდა და ქუხდა ჟინით
ლხინი მეოთხე შემოდგომისი.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

„რა მუქი იყო ჩვენი დაისი,
ჩვენ ერთხელ მშვიდად ვერ დავიძინეთ,
ამბობდა ბრძენი სიღარბაისლით,
სიბერის ხანში შესული მძიმედ.

„ვარ წინაპართა ქვევრის რაინდი
და საუკუნე მე განწირული,
არავინ ზის აქ ჩემი ყაიდის —
არავის ესმის ჩემი ჩინური...

„ჩვენი მშობლები თევზები იყო,
ჩვენ წყვდიად ზღვაში ვართ გაჩენილი,
ჩვენი სამშობლო ზღვის ფსკერი იყო...
ეხლა რიყეზე ვართ დარჩენილი.

და როგორც თევზი უძლური იყო
და არა ჩვენებრ სნეული დარდით,
რა ბედნიერი მშობელი იყო.
რა კალმახივით ყოფილა მარდი.

არც მიწის მუშა და ძუნწი იყო
არც არამი და მტარვალი ძმისი,
რა წყვდიადი და უძირო იყო
მარილიანი სამშობლო მისი.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

წყლის ნაშიერი წყალშივე იყო,
წყალს ეფრქვეოდა სხივები მზისი
თევზებთან მარად უძლური იყო:
ცეცხლი, ქარი და გრიგალი ზღვისი.

ზღვების გაჩენის უამიდან იყო,
დენილა შემდეგ დრო მილიონი...
ჩვენ გვინდა მარად მიწაზე ვიყოთ
ვით ოკეანე, ზღვა ან რიონი.

რა უსუსური სულდგმული იყო,
მაინც უძირო ზღვების არ მშიში...
ჩვენი მშობლები თევზები იყო —
ვიღრჩობით ზღვაში თევზების ჯიში...

პირველად წყალი იყო, რაც იყო,
არსად ნაპირი და გოჯი მიწა,
პირველად თევზი იყო, რაც იყო,
თევზი, რომელიც ზღვის ფსკერში იწვა.

შემდეგ, ვინ იცის... ამოშრობილა
ზღვა უძირპირო თუ გადასახლდა...
ამწვანებული მიწა შობილა
და... მერე თევზი მეთევზე გახდა.

ოცი იმდენი თუ თუშისე თუნდობინ ცმინ
იპინტო თუთუნდსწორესტ იორინამ სო
—ოცი დეოთ იუდებო თუბონინაქ იპინ
...იპინ ქოცი დე თუდებოგდუთას ჩინდეს

ქართული
ბიბლიოთეკა

ვინც პირველ გაჩნდა და თევზი იყო
რა ნაწიერი ფსკერწყვილია ზღვისი,
ვისი სამშობლო ბნელი ზღვა იყო—
ვსვამ, სადღეგრძელო დე იყოს მისი...

ჩვენ ეხლა წყალში ყურყუმი გვიჭირს
რადგან ვართ მწვანე ტყით დაბურული,
მაგრამ ხმელეთელ ცხოველებს ნიჭი
ჯერ კიდევ შერჩათ მეზღვაურული.

ზღვის ცხოველივით მიაპობს ნიში
ბნელ ზღვის ზედაპირს ტალღებ ქაფიანს
ხმელეთელები ყოველგვარ ჯიშის
ცურვით ზღვებისკენ მიისწრაფიან.

ჩვენ არ გვენახა მზე, მწვანე ფერი,
კლდოვან ხმელეთის მუქი ნაპირი...
ერთხელ დავტოვეთ ჩვენ ბნელი ფაკერი:
ვიხილეთ ცა და ზღვის ზედაპირი.

დავტოვეთ ზღვები აქაფებული
და მოვაშურეთ ნაპირებს შიშით,
ჩვენი ხმელეთი მზით ანთებული
ყოფილა მდულარ ზღვებს მონათიში.

ეხლა რიონის, ზღვების მონები
წარღვნის ფარდაგად ვართ დაგებული
მარად უძლური ხერხით, გონებით
ზვიად გრიგალებს დატაკებული.

ვიხილეთ ცა და ვიაზრეთ ზენა
ზის უხილავი ყოვლის მშობელი,
ჩვენ ერთი გვექონდა რწმენა და ენა,
როგორც რიონი დაუშრობელი.
მრავალ მილიონ ცხოვრების ფენა
ზღვაში, ხმელეთზე მარად დენილა,
ვინ იცის ქვეყნებს მზემ გაუთენა
რამდენი ღამის მქრობელი დილა...

ვერ გაარღვიონ ლაჟვარდის სისქე
ადამიანის უსუსურ ხელით,
როგორც წმინდანი ილტოდა ცისკენ
მიწას დაკრული ვარსკვლავით მრიცხველი.

ვერ გაარღვიონ ლაჟვარდის სისქე
მდულარე მზისგან შანთივით ცხელი...
მაინც ილტოდენ, ილტოდენ ცისკენ
რომ შეხებოდენ მნათობებს ხელით.

მშენებლობაში ხალხი ჩაება,
დულაბათ იქცა ღონე მონისი.
რომ მიწვდომოდა ბებერ ხვთაებას
კამდი გოდოლი ბაბილონისი.

და იზრდებოდა შენობა მათი
რომ ტოლებოდა ზეციურ ღონეს.
რომ ზეციური ემონა მნათი
ჭიანჭველების ძალღონის მქონეს.

ქაბეღაი იძუდებ იწებოუბეგებენ
.იპიძონ გზოთ ეცეი რაბაოულთ
.საბეგაოცებ რეზენბ თეონოთეგჷინ ნობ
.იპიძაოუბინბ იუოთოგ იუნბე)

იოსებ აბოშენ თეონცელოჭი თე
.სეშოთ რელიცებ თეონცელოტ ნობ
.იოსებ აბოშენ ირელიცებ ნობ
.სეშოტნი სიშოთოუხე სიბეგუცენბიწ

მათი ბელადი და მშენებელი
რა ბრძენი ვინმე თურმე ყოფილა...
მაგრამ ღვთისაგან უშველებელი
გეგმა ბელადის უარყოფილა...

მაინც უძირო ლაყვარდის სისქეს
კალატოზების ხელები ჭრიდა,
მაინც ილტოდენ, ილტოდენ ცისკენ —
გადმოყურება უნდოდათ ციდან...

ქვეშ იყო მთები, ზღვა და მდინარე
რბოდა მსუქანი და ამღვრეული...
და წრიალებდა ხალხი „მძინარე“
წყალდიდობისგან ბუდენგრეული.

იბოლო სინდრუდ აუტან მტეფეში
...იბენსა, იბენსა ათუცნობენს. აიყნებ
იბოლო მტეფეფიგ იწანოუნებენს
...იბეუნს ცობუნ იწობბათლ იიგ

ექ ერთად ერთი რწმენა და ენა
დაღუპულა და... უნდა ეძებონ...
ცაზე გამოჩნდა მოხუცი ზენა—
დაიღრიალა: ზღვების კერძებო!

საით მოდიხართ? დაბრუნდით უკან!
გაგირღვევიათ ლაჟვარდის სისქე,
მაგრამ გახდებით ქვესკნელის ლუკმა
თუ დაიძრება გოდოლი ცისკენ.

მიწაა თქვენი დღე და ხალისი,
ბინა არაა ცა ცოცხალისი.
ცაში სეირნობს სული მკვდარისი...
ჯოჯოხეთისკენ გზა შემცდარისი!

მეც შე მძვინვარე ითარე თუთარე ზი
 ...მონცხე ბეძე ...თე თუღნლუთე
 — მძვინვარე თუთარეც ემე
 !მონცხეც პინცეცე :თუთარეც

!მძვინვარე თუთარეც ?თუთარეც თუთარეც
 .მძვინვარე თუთარეც თუთარეც
 მძვინვარე თუთარეც თუთარეც
 .მძვინვარე თუთარეც თუთარეც

.მძვინვარე თუთარეც თუთარეც
 .მძვინვარე თუთარეც თუთარეც

თრთოდა ლაქვარდი, ბებერი ზენა
 ღრუბლებზე იყო ჩამოკიდული,
 ცისკენ ვიღოდა მონების დენა
 საამშენებლო ქვით დატვირთული.

ზეცისკენ ლტოლვა სამასწლოვანი,
ვინ შეაჩეროს გულნაღონებო,
მათი ბელადი სახე მცხოვანი
ყვიროდა: „გასწით ცისკენ მონებო!..“

მრავალ ომებში ვართ გამოცდილი,
უძლეველია მონების ღონე...
ყვიროდა: ცაზე გაკრულა ჩრდილი
ადამიანურ პირსახის მქონე.

გამოჩნდა როგორც მაცდური რამე
გოდორის თაღზე მაშინ ცდომილი,
ვრცელ სამყაროზე გავრცელდა ლამე...
ხალხი ღვთაებას გადადგომილი
მუხლთ მოიყარა დღიურ ვაებით.
და კიბეებზე დაღლილი მიწვა —
შეშინებულნი მოხუც ღვთაებით
და მოწყვეტილი ზღვებსა და მიწას...

ხლეთაებამ იხმო ჯალათი მაშინ —
ეშმას უჩვენა გზა პირდაპირი:
„წადი და თესე მძინარე ხალხში
ჯოჯოხეთური შხამი და ჭირი!

მერმინდელ დროთა იმ ღამეს ხალხი
ვაი რა კრულვით მოიგონებენ...
ეშმა მოსილმა ყორანის თალხით
ჩამოუქროლა ბაბილონელებს...

შთაბერა სული და კალატოზებს
ჯოჯოხეთური დღე გაუთენა...
წყვდიადის ფსკერში შთაინთქა დროზე
რა აურია მშენებლებს ენა.

— ძიხან იასოუჯი თბილისში ჩამოსვლამ
:ილიჩაძის ამგ აძეცხელ ქანს
აწილად ცობიხან ცაგოთ დე ითაშუა
:ილიჩ დე ილიჩ ირცლავებოჯოჯ

და იყო იგი დღე უბედური —
რა მამას შვილი, ძმას ძმა ვერ მიყვა
შეიქმნა გმინვა ჯოჯოხეთური —
ვით ზღვაში ქვიშა გამრავლდა სიტყვა...

ცოლს ვერ გაეგო სიტყვა ქმარისი
დას თქმანი ბოდვად ერვენა ძმისი,
და იყო უფრო შესაბრალისი
რომ არ ესმოდა შვილს დედისი.

ასე დავლუბეთ გულსაღონისი
ჩვენ ერთადერთი რწმენა და ენა,
ასე გოდორმა ბაბილონისიმ
გადაგვამტერა ბებერი ზენა.

ჩვენ საქმე გვმართებს ჩვენი ღონისი
ცას ვერ იმონებს ღონე მონისი...
გრიგალმა დასცა წყეულ დრონისი
ამშენებლობა ბაბილონისი.

ცისკენ ვილტოდით ჩვენ დაჟინებით
და... უბოლოო ტანჯვას ვუნდებით,
ჩვენ იმ დროიდან ვართ დასჯილები
მრავალ ენიან ბორკილ ხუნდებით:
ჩვენ არ ვიყავით წინეთ ქართველი,
იგი არ იყო წინეთ თათარი...
ჩვენი სად გაქრა ძველი ნათელი
და ენა ძველი ჩვენი სად არი?

ვინ გადმოლახა მთა თოვლიანი
და წყალდიდობამ მოუსწრო გზაში,
მოსპო ქვეყანა მწვანე ტყიანი
და თაობები ჩასილა ზღვაში...
გაუძლო მამა-კაცების ღრიალს,
მილიონ ქალთა გლოვას მდულარეს
ზღვამ, სადაც ცრემლებს მარადის ღვრიან
აყრუებს მოთქმას ზღვის სიმქუხარე.

მანდ წინაპართა ქვევრის რაინდი
ამბოხდა როგორც დრო განწირული...
„არავინ ზის აქ ჩემი ყაიდის —
არავის ესმის ჩემი ჩინური...“

ვსვამ, სადღეგრძელო დე იყოს მისი
ვინც აამწვანა ნაპირი ზღვისი,
ვინც გააჩინა მზე მარადისი
და მნათობები მოისხა ცისი.

თვალეზი მოგვცა ჩვენ სანატრისი—
ვიხილოთ ყოველ ღამით და დღისათ
ყინულოვანი მწვერვალი მთისი
და სიდიადე მახლობელ ტყისი.

იფიქროს ქალღმერთი, ათობანიძე ფიქრ
...იულონიშნავ, რომ ეპოვოს აფიქროს
...სათიას ინგო ჩა ქაშ მიფიქროს,
...იორღშია ინგო ქიშსე სიფიქროს

ვინც მიწას პირველ დაადგა ფეხი
და სიკვდილამდი იმოგზაურა,
ვინც გაიგონა პირველი მეხი —
უძირო ზღვები აახმაურა.

ვინც იმ თავითვე იყო და წინათ
აშენა ყინულთოვლიან მთანი,
ვინც დაუშინა სეტყვა და წვიმა
და დაისველა პირველად ტანი.

ვინც ჯადო სიტყვა პირველად თქვა და
აიღო, მოძმეს ესროლა ქვა და
ვისაც პირველი ნასროლი მოხვდა
და უპატრონო პირველი მოკვდა...

ვინც ქვა გათალა უხსოვარ ხნისი
და მოიპარა იარაღი სხვისი,
ვინც ნახა პირველ ამოსვლა მზისი —
ვსვამ, სადღეგრძელო დე იყოს მისი.

ვინც სიყვარული პირველ დალოცა,
პირველად ტრფობის მოედო ალი,
იყო დევნილი და საბრალოცა—
დაეცა, როგორც ღვინისგან მთვრალი.

დაეცა, ყოვლად შესაბრალისი
ენტო, ეწამა მრავალი გზობა,
ბოლოს მოიგო გული ქალისი—
სხეულისადმი სხეულის ნდობა...

ვინც დაიმონა უძირო ტრფობა
მკერდ განიერის და გიშერ თმისი,
ვინც ვაჟი ქვეყნად პირველად შობა.
ვსვამ, სადღეგრძელო დე იყოს მისი.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ვინც თქვა პირველი იგავარაკი
და უბოლოო ზღაპარი ტკბილი,
ვინც მარხვის შემდეგ დაკლა ზვარაკი
და შემწვარს პირველ დაადგა კბილი.

ვინც ვაზი დარგო და მოსალხინო
შავთვალა მტევანს შეახო ხელი
ვინც გამოწურა პირველი ღვინო,
ვისაც ქვევრები და საწნახელი
წყვდიად ლამისფერღვინით მქუხარე
ქონდა და ედგა მამაპაპური
მარანი ბნელი, თვით არ მწუხარე
იყო და პირველ გატეხა პური...

ვინც შუბლ გახსნილი იყო და თურმე
სხეულს ეფარა ნაბადის თექა,
ვინც მოყვებოდა შინისკენ ურმებს
და ვინც პირველი ურმული ჭექა...

ვინც კიდევ ბევრი არ დაივიწყა
წინაპართა და ღვაწლი მამისი,
ვინც არ დაუთმო მეზობელს მიწა,
ვსვამ, სადღეგრძელო დე იყოს მისი.

ვინც პირველ მიხვდა ცეცხლის გაჩენას,
აქცია ნაცრად ფიჩხნი ხისანი,
ვინც სასწაული მოძმეს აჩვენა
და ვინც პირველად იყო მისანი.

როდესაც ხეებს მოედო ალი
ზეციდან შავი მკვარტლი ცვიოდა;
იგი მირბოდა შიშით ფერმკრთალი
ცეცხლით ტყეები ააწიოკა...

ვინც სადმე რკინა პირველად ნახა,
ლითონი პირველ ვინც აადულა
და პირველ ჭედვა ვინც განიზრახა—
შეიქმნა ქვეყნად მჭედელი ჯმუხა—
სად პირველ ნაჯახს ტყემ შემოსძახა.
როცა წაიქცა პირველი მუხა,
ვინც გაოცებულ გააღო ხახა,
როცა ხმამ ხევით ამოიქუხა —
ვინც შეძლო პირველ წაქცევა ხისი —
ვსვამ, სადღეგრძელო დე იუოს მისი.

ვინც საწისქვილე გათხარა არხი —
სად პირველ ქვების ტრიალი მოხდა.
ვინც პირველ ხურო იყო და სახლი
ააგო მუხის ხისაგან კობტა.
ვინც გაარჩია „ჩემი“ და „სხვისი“ —
ვსვამ, სადღეგრძელო დე იყოს მისი

ვინც პირველ იყო გულგანახარი
შრომაში დაღლილ და მოხენდილი,
ვინც პირველ უღელს შეაბა ხარი—
შეება მინდორს ალიონ დილით—
დაეცა პირველ სხივები მზისი—
ვსვამ, სადღეგრძელო დე იყოს მისი.

ვინც ატრიალა წისქვილი ქარით...
ქარისეული შეისხა ფრთები —
რა ველურ ცხენზე ყოფილა მჯდარი —
გადინადირა პირველად მთები —
იგემა ხორცი მან ნადირისი —
ვსვამ, სადღეგრძელო დე იყოს მისი.

ვინც რიონს პირველ ესროლა ბადე
პირველად ჩემებრ ხელობას მიყო—
ვინც გაჩენილა მართალი ცამდე—
პირველყოფილი მეთევზე იყო—
პირველ დაიწყო გათელვა გზისი—
ვსვამ, სადღეგრძელო დე იყოს მისი.

ვინც პირველ ქსოვა და პირველ კერა
ოჯახის ბურჯი შემოსა მუშა,
ვისაც რიონის პირ ქონდა კერა
დღემდი და მოდგმა არ ამოუშრა...

ადიდებული რიონი ზვერა,
ზღვამდი ამაყი მისი დინება,
მღვრიე ტალღების ღელვა და მღერა —
სოფელ წალეკილ ხალხის გინება.

მაგრამ რიონი ვინ გააჩერა —
რა კიბეებით ბარს ჩამოვარდა.
მისი დაღუპვა არავის ჯერა
შეუბრალებელ შავიზღვის გარდა.

ვერ შეეჯახონ ვერა და ვერა,
მარადისეულს ვით მომაკვდავი,
შეიძლონ მხოლოდ თევზების ჭერა,
შეიძლონ მხოლოდ დაიხრჩონ თავი.

ჩვენებურ იღბალს თუ ბედისწერას
აღარ ემონვის მისი ბუნება.
რაგინდ გრიგალმა უბეროს,— ვერა.
შეძლოს რიონის მან დაბრუნება...

ასე მარადი რიონის თქერა
უძირო ზღვების ველარ წევს დონეს.
ვერ დაიმონონ, ვერა და ვერა
მდინარეების და ზღვების ღონე.

ვინ იცის წარღვნის დრომ დაუბერა.
გადმოიღვაროს წყალით მთანიო.
და იმერეთი ქილიონ ფერა
ზღვების ჯურღმულში ჩაიტანიოს...

ტალღები ვით ფრთა გაწლილი ძერა
დაეცა კოლხეთს ქვიშა მოფინა...
სათავე – სუსტი ზღვას დაეძგერა
და... მშობელს ვერვინ შეატყობინა...

მარად რიონი ვინ გააჩერა
გზაში, რა მთიდან ბარს ჩამოვარდა.
მისი დალუბვა არავის ჯერა
შეუბრალებელ შავი ზღვის გარდა...

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

წინაპრულია ხმა რიონისი —
ვსვამ, სადღეგრძელო დე იყოს მისი.

დგას ბრძენი როგორც მუქი დაისი
ფითქო ბუნდოვან ნისლში იძინებს.
საუკუნოვან სიღარბაისლით
დგას, სიბერეში შესული მძიმედ.

მანდ წინაპართა ქვევრის რაინდი
ამბობდა როგორც დრო განწირული...
„არავინ ზის აქ ჩემი ყაიდის —
არავის ესმის ჩემი ჩინური...“

ბრძენს სიჭაბუკეს ვინ დაუბრუნებს...
წელთა სიმღერა თუ მაყრიონი —
მისი ამაყი დრო — საუკუნე
დენილა მღვრიე, როგორც რიონი.

მისი მერმისი ხანდალუბული...
რიონის პირებს ამწვანებს უხვად
ნორჩი ტყე, იგი გულჩათუთქული
ფულუროვანი დგას როგორც მუხა.

თათარს ურია გაუხდა სიძეთ —
აემღვრათ ხმები და სიმღერები:
საუკუნოვან მოხუცის სიბრძნეს
ამასხარებენ პიონერები...

მანდ შვილის შვილის შვილმა ბრძენს
კითხა:

„არ დამეცემა თუ შენი კეტი,

„მინდა პიონერს მართალი მითხრა...

„ხარ ჩემზე ხანით ხომ ათჯერ მეტი..

„შენ საუკუნე განვლე და ღრუა

შენი ღრო „.. (მაგრამ მოხუცი ყრუა)

„ადამიანებს, მართალი თუა,“

რომ სიბერეში აკლდება უ ჭკუა...

პიონერებმა იცოდენ მითი
ბრძენის. და სიცილს ტეხდენ მქუხარედ.
ერთხელ გლობუსზე უჩვენეს თითით
ორ ზღუა შორის მდებარე მხარე...
თავისუფალ დროს ღამით თუ დღითი
გაუმართიათ კამათი ცხარე...
უმტკიცეს, ერთხელ გაკაფულ გზითი
მოძრაობს ცაში მიწა ვით მოვარე...

მოხუცმა ველარ წარმოიდგინა
მიწა ბურთივით, და სამწუხაროდ
პიონერვაჟმა ბრაზით იგინა;
რა უგუნური ბრძენი რამ ხარო...

მცირე წლოვანი მოპირდაპირე
ფიქრობდა... ასე მომელის ნუთუ...
ბრძენი რიონის მწვანე ნაპირებს
უმზერდა, წევდა ჩიბუხით თუთუნს.

საუკუნენი აქ ჩაიღუპენ --
რიონის მღვრიე ხმას მიყოლილი...
ბრძენი ცხვირიდან უშვებდა ღრუბელს
წაქცეულ მუხის ხეს მიწოლილი.

„ბრძენი რიონის მწვანე ნაპირებს
უმზერდა, წევდა ჩიბუხით თუთუნს...“
„საუკუნენი აქ ჩაიღუპენ --
რიონის მღვრიე ხმას მიყოლილი...“
„ბრძენი ცხვირიდან უშვებდა ღრუბელს
წაქცეულ მუხის ხეს მიწოლილი.“

სანაპიროებს ღრნის მდინარება,
ვეება ჭადრის ხე ძველთა ძველი
მდინარის ნიღოში ხან იფარება
ხან ცის ქვეშ მწვანე შრიალებს ხმელი.

იდგა ველზე და ვით საუკუნე
მოშორებული რიონს ჭადარი
უძლებდა გრიგალს და ჟამთა უნეს —
შემოიღეწა ბევრი ავდარი,
მაგრამ რიონი მინდორს შეება —
მწვანე ნაპირებს ჩაუმკუხარა —
მიუახლოვდა ჭადარს ვეებას —
ტალღებით ფესვა გამოუთხარა...
ზეზეურ გამხმარს ეხურა ჩადრი...
მრავალ შტოება —ოდეს დიადი
წაადგა რიონს თავზე და... ჭადრის
ღრუში შევიდა ღამის წყვდიადი.

ცმცაღაძ თიგ ათ ცჭუცე აგუი
თონთაძ მთით ბუღბუღობონ
— მცმუ თონაძ ათ მთავიოც ათბეღუბუ
...თონაძ თონაძ თონაძ
— ანაძ მთით ბუღბუღობონ
— თონაძ მთით ბუღბუღობონ
— მთით მთით მთით
...თონაძ თონაძ თონაძ
...თონაძ თონაძ თონაძ
...თონაძ თონაძ თონაძ
...თონაძ თონაძ თონაძ
...თონაძ თონაძ თონაძ

იქნებ ოდესმე აღიღებულო
ჩამოიღვაროს მთების ავდარი.
რიონს განთქმული და დიდებული
წამოელეწოს თავზე ჭადარი...

მდინარის ძალამ კლდე ჩამოთიშა.
ჩამოიტანა დოვლათი ბარად.
უზარმაზარი ლოდები ქვიშად
აქცია და შავ-ზღვას ჩააბარა...

მდინარე (ყოველ მდინარის მკვიდრი)
რბის თითქო დენა თვითონ ინება.
ცხოვრებაც თვითონ იდინებს ვიდრე
რიონი სულ არ გაიყინება.

ვიდრე სიკვდილს არ დაემონება
მიწა ყინულის გარს გადაკრული.
აწრიალებულ კაცის გონებას
სურს დაინახოს ჯერ არ ნახული —
სადაც ზღვები ყავს ყინვეთს მონებად
სურს გააჩინოს იქ გაზაფხული.

ვიდრე ყინვეთში არ მოეთავსა
მიწა, რიონის მწვანე ნაპირი
ცხოველთა ხმებით იქნება სავსე
და იგრიალებს ზღვის ზედაპირი...

რიონის ძალამ კლდე ჩამოთიშა,
ჩამოიტანა დოვლათი ბარად.
უხარმაზარი ლოდები ქვიშად
აქცია და შავ ზღვას ჩააბარა.

წვეთს უერთდება ნაჟონი წვეთი —
მათ მარად ზღვების იზიდავს ღონე.
იზრდება გზაზე და კლდეთა მკვეთი
ჩნდება ვეება მდინარის ღონე.

ჩანჩქერი — ჩანჩქერს და ღელეს — ღელე.
ნაკადი — ნაკადს და წყაროები
ადგენენ რიონს გზაზე და მერე
რბიან ვით ერთი ნაწარმოები....

შაგრამ რიონი როგორც ჩიტის ხმა
„ქრება“ რა ზღვაში მოეთავსება.
ზღვა ვით მილიონ ლომების რისხვა
ქუხს, ავიწყდება „ჩიტის“ არსება.

რიონი მთა-ბარ ძღვევამოსილი
ბასრი ტალღებით კლდეების მკვეთი,
რომ ჭაობები ქვიშით მოსილა
ზღვაში შთანთქმულა ვით ერთი წვეთი...

თვლემენ!..და როგორც მძინარეები
პრეისტორიულ გზებს მიყვებიან,
მერე... მსოფლიო მდინარეებიც
ოკეანეში იღუპებიან...

მათი ღელვა და გმინვა გაისმის —
რა მძლავრ მდინარეს შეიერთებენ
რბიან ლომების სიღარბაისლით
პრეისტორიის ბნელი ღმერთები...

გზაზე ლოცვებით და სიმღერებით
ხვდებიან. ხმები ხალხს ჩაუვარდა.
დაიმორჩილეს ძველი ერები
მდინარეებმა, ბნელ ზღვების გარდა.

ტალღები მძაფრი, კვლავ მოსიმღერე
გლეჯენ და გლეჯენ ხმელთა წიბოებს.
მდინარეები მირბიან... მერე
ტოებენ უკან სახელმწიფოებს...

როგორც ძლიერი აღმართს ხარები
მდინარე დაღმართს ხნაედა, ნაპირი
იყო დარბეულ-გაუხარები.

რიონმა მრუდე თუ პირდაპირი
ზღვამდი გააპო ხმელეთი მწვანე,
ქვიშიანი და ტალღები ჩქარი
მოავლო ო ყეებს, სოფლებს და ყანებს —
დაქანდა ზღვისკენ ვით ზენა ქარი...
ზღვის ნაშიერი ზღვისკენ რბოდესო.
ზღვაში შერღვევა მიუხაროდეს.
„ჩვენი თავი ჩვენ გვეჭუთვნოდესო“ —
არ უმღერია რიონს აროდეს.

...ანდშით იმგნ რიოლენოჲ პიოქინ
ტოგნ პიგლიოტე პიოტეტნ იძოიო მადუარ
ანდში ანბიგტ პინტეიგულონ
ტოტუნბიპონ მენ პიოლოტეიგონენ
...ანდშით პიკოტე იუტანდუატი
...ქმოთ პინტეიგუ დოუგ თბომე რი ნოტ
ანდში უკმატე ანბიგუ მადუარ
...ქმოთ პინტეიგუ ათ იმგნ პიოტეტენ

...ანდში პიგლიოტე უტაროტკიგონ
...ანდში პიოლოტე პიოტეტე პიოტეტე
...ანდში პიოლოტე იუტანდუატი

ასე სრულდება რიონო შენი
კიბეებიდან ლოდებზე რბენა,
შენ ტურბინებში ტყვეობა გშვენის
და ელექტრონის წიგნი და ენა.

შიქრის აღმართით შენი დინება.
რადგან რიონი მტკვარს ერთვის. მერე
ბოლშევიკების ტვინმა ინება
შემოგიერთოს შენ მოსიმღერე
აქაფებული თერგის დინება.
რომ არ ემონო კვლავ ზღვების დონეს,
რადგან ლენინმა ერთხელ ინება
შებოჭოს შენი და ზღვების დონე...

პრეისტორიულ ღმერთებს შეეხი,
დნებრის წყალს ერთვის მზე-რიონ-დენი.
შეერთებული მდინარეები
ლაპარაკობენ ლენინის ენით.

შენ შეარყიე ტყის შიძინება,
ველურ მოდგმათა დაიწყე თელვა.
მიქრის აღმართით შენი დინება,
ელექტრონული სიჩქარის ელვა.

თერგს — რიონი, ვოლგას — მტკვარი.
კავკასიის წყაროები...
რესპუბლიკის წყალთა ღვარი —
ძალა ჩვენი წარმოების.

შენ დნებრის მაღალ მზეს საჭიროებ,
იყო ჭაობებ ამოშრობილი,
თეთრი ზღვის არხის სანაპიროებს
მიწვდეს რიონის წყალში შობილი...

ხალხთა გააღხო მან მძინარება...
იყო ლენინი ზღვების ბელადი...
გიდროცენტრალი დგას, — მძინარება
წყლების შესცვალა ძველთა — ძველადი.

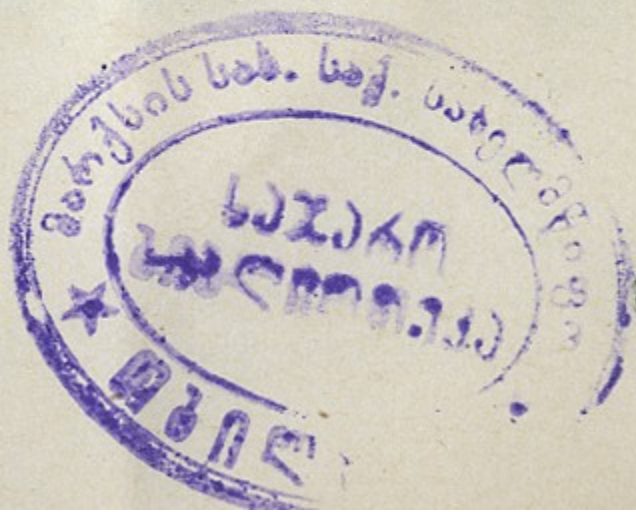
შექმნიან ზღვების კავშირს მხარენი
რომ განაგებდეს ტვინი ერთისა.
აღმოსავლეთით მიმდინარენი
შეუერთდება დასავლეთისას..

შეუერთდება რეინს ამური
ვოლგას დუნაი და მხარეები.
ექნება მძლე და ხმა საამური
ინტერნაციონალს მდინარეების.

ასე სრულდება რიონო შენი
კიბეებიდან ლოდებზე რბენა.
შენ ტურბინებში ტყვეობა გშვენის
და ელექტრონის წიგნი და ენა.

შენ გიმღეროდა კაცი „ქართული“
შენ მიღმუოდ ნაპირებს წინა.
ეროვნულ შხამით სისხლ მონათლული —
მდინარემ მაინც ვერ მოარჩინა...

თურმე რიონში ქართული წყალი
და ელექტრონი აღმოაჩინა...
მას ფოილომდი ეჭირა თვალი
და ნანგრევთ შორის ეპოვა ბინა

სამყარო მრავალ ფერადოვანი
მოიარა. შინ მოვიდა მოთა.
შუბლ მაღალი და თმა ბუნდოვანი
შინ იჯდა ბრძენი მიღეულ დროთა.

მან საუკუნე განვლო და მისი
ოდის პირ მღვრიე რიონი რბოდა.
შერჩა უნარი ძველ ღვინის სმისი —
მერე უკბილო ლოყები თრთოდა.

ვიწრო და ხმელი ძვლების სახსარი
ბებერს ქარებით ქონდა სნეული.
ქალამანივით იყო დამკნარი
საუკუნოვან ბრძენის სხეული.

ეროვნული

ბიბლიოთეკა

აღრემლებული სიმხიარულით
მოხუცი მაინც მან შეაშფოთა.
ტანისამოსით, ხმით, სიარულით
მშობელ წინაპარს არ გავდა მოთა.

ბრძენი ოდესმე ღონე — კლდოვანი
იყო. მიიღო ფერი მთვარისი.
გადაეხვია თმა ბუნდოვანი
მოთას იგი ვით უცხო გვარისი.

როგორ დაშორდენ წინაპრებს ძენი.
არ გააჩნიათ გზა საკმარისი.
არ გაეგებათ თქმულება ბრძენის
და შორეული ხმა სამარისი.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

იჯდა და მოთას უმზერდა მკვანხით
მაღალ თოვლიან—ჩაფიქრებული.
როგორც ბიბლიურ ღვთაების სახე
ბუნდოვანი და გაფითრებული.

იჯდა და!...ბრძენის აზრის მიხედვით
ვიეშაპის ზურგზე სამყარო იწვა...
განსაზღვრულია მთაგრეხილებით
და მარადიულ წყვიდადით მიწა...

მან საუკუნე დატოვა უკან,
გულის სისუსტეს გრძნობს ყოველ დღითი
მაღე გახდება სამარის ლუკმა
ბრძენი და ბრძენის შესახებ მითი.

რიონის პირზე გაჩნდა და იღბალს
მიენდო. გარდა არ იცის რამე:
სურამისა და შავი ზღვის მიღმა
ქვეყანაა თუ წყვიდადი ღამე...

ერთხელ შუადღე შეიქნა მთაში
ბნელი და ზეცამ ღრუბელი ღვარა.
ჩამოიტანა რიონმა მაშინ
თურმე ხეები, ჯოგი და ფარა.

ამბობდა ბრძენი: წყლებ მაყრიონი
ამგვარი ჯერ არ მქონდა ნახული.
რომ სამი დღე და ღამე რიონი
იზარდა როგორც მხეცი ზღაპრული.

დაღამდა. დაღმართს წყალი შეება.
აკანკალებდა ბნელ სივრცეს ელვა.
იმერეთს აწვა მხეცი ვეება —
არ შეწყვეტილა ღრუბელთა ღელვა.

რიონში ჭადრის ხე ჩაიღეწა
და წისქვილები წალეკა წყალმა.
ბებერ მეთევზე ბრძენს გული ეწვა
და სინანული აფქვრია თვალმა.
წყალვარდნილები მთების გამთიში
გვრგვინავდა. სივრცეს ეფარა ფარდა.
ყოველ ოჯახში შევიდა შიში
და თრთოდა ყველა რიონის გარდა.
გლეჯავდა ხეებს ფესვებიანად
მღვრიე ტალღების ბნელი ტოტები.
მანდ საში დღე და ღამე რიონი
ეომა ბეტონს გაბოროტებით.

ჯებირზე როგორც ბრინჯაოს კაცი
მაზარა ჩაცმულ იდგა სტალინი.
სახეზე სცემდა წვიმა და მკაცრი
ზეცა ძირს იყო ჩამოტანილი...

ბრძენმა თქვა: ხმალი და სითამამე
უხმოა, — მძლეა რიონის წყალი.
გარედ ღელავდა სივრცე და ღამე
არ დახუჭულა მოხუცის თვალი...

გამოჩნდა დილით მზე მთაზე მაშინ —
უთხრა იმერეთს მან სამძიმარი
ტან გაზმორებულ რიონის ხმაში
ისმოდა სამი დღის ნაწვიმარი...

წამოდგა ჯოხით ღამის მთეველი
ნახა გარემო: რეცხილან მთანი,
იდგა ჯებირი შეურყეველი
და კლებულობდა რიონის ტანი!

ნაავდრიანი და მარად მგზავრი
მიისწრაფოდა... ზღვების თაობა.
მიიმღეროდა... უყვარდათ მძლავრი
მგოსნებს რიონის გამბედაობა...

ოამონებულო, გათავდა შენი
ბატონობა და ველური რბენა.
ზნელ ტურბინებში შედი და გშვენის
ელექტრონული წიგნი და ენა.

1934 წ. იანვარი.

3. 1-60

8/393

~~1954
1954
1954~~
75

საქართველოს
საბავშვო ლიტერატურის
საქართველოს

